

ממצפה משואה לח'ירבת לוזית

עונה מומלצת: חורף ואביב

התאמה: לכל המשפחה.

קושי מסלול: קל!

אורך מסלול: חמישה וחצי ק"מ.

משך מסלול: כ- 4 שעות

מפה: מפת סימון שבילים מס' 9 "מבואות ירושלים".

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2011)

הגעה מהמרכז: נוסעים בכביש ירושלים- תל-אביב לכיוון ירושלים עד למחלף שער הגיא. במחלף פונים ימינה (דרומה) בכביש 38 לכיוון בית-שמש. חולפים על פני בית שמש וממשיכים ישר. כקילומטר לאחר הצומת שבו פונים למושב גבעת-ישעיהו ולי-און פונים ימינה (מערבה) על פי השילוט למצפה משואה. נוסעים בדרך המתפתלת דרך יער אורנים אל עבר שיא הגובה שבסמוך לו חניון.

• המסלול אינו מעגלי. נדרשת הקפצת רכבים.

הדרך אל נקודת סיום המסלול: נוסעים ממצפה משואה אל כביש מס' 38. פונים שמאלה (צפונה) ובפנייה הראשונה שוב שמאלה, לעבר לי-און, עגור, לוזית. בכניסה לעגור הכביש עושה תפנית חדה שמאלה וממשיך 4 ק"מ נוספים אל לוזית. בדיוק מול הפניה ימינה ללוזית, פונים שמאלה בדרך עפר אל מערות לוזית. לאחר חצי ק"מ מגיעים לחניון. **ציוד נדרש:** נעלי הליכה, מים, כובעים, בגדים מתאימים לזחילה במערה, פנסים.

במצפה משואה יש שולחנות קק"ל כך שנחמד לפתוח שולחן מול הנוף. המראה הטוב ביותר נשקף ממרומי המצפה (שעשוי כביכול בצורת משואה בוערת, אך מותר להודות בשקט שניתן היה לעצבו יפה יותר). אם מגיעים ביום צלול ראות אפשר לראות במערב את הים (או לפחות את אשדוד ואשקלון) וממזרח את הרי ירושלים. איפה בדיוק נמצאים? בדיוק באמצע, בשפלה. שני מקורות לשם שפלה. הראשונה; במבטם של ישראל, היושבים בהר, היה אזור זה תמיד נמוך. השנייה; במשך תקופה ממושכת הייתה זו ארצם של הפלשתים, הערלים וה...שפלים. מהקצה הדרום-מזרחי של הפסגה המאורכת מתחיל שביל משולט (למערות לוזית) שסימונו כחול. תחילה גולש השביל במורד, דרך נטיעות אורנים. באביב (חודש מרץ) זרועה הירידה בנימור אדום של שפע צבעוני הרים. בהמשך הדרך חולוף השביל בשולי חורש אקליפטוסים ומשם בשולי עמק רחב ומעובד, האופייני מאד לשפלה. הסימון הכחול ברור לאורך כל הדרך.

כשמתקרבים אל חורבת לוזית הולכים ומתרבים שרידי החקלאות הקדומה הפזורים בשטח: טראסות, גדרות אבן, עצים שונים (וביניהם אשלי ענק שאינם נפוצים במיוחד באזור זה). בדרך צריך לחצות מכלאת בקר. לשם כך כדאי לחפש פתח בגדר. יש להקפיד על סגירתו לאחר שכולם עוברים.

במורד השלוחה המתונה העולה אל החורבה ניצב מבנה קטן, הבנוי מעל באר עמוקה. אפשר להציץ פנימה ולראות את המים בקרקעית, אך מיותר להשליך אבנים פנימה. לבאר אין מעקה ויש לגשת אליה בזהירות רבה. מהבאר והלאה חשוב להקפיד על הליכה בשביל המסומן בלבד. שטח החורבה זרוע בורות פתוחים או קרקע לא יציבה ולכן סטייה לצדדים עלולה להיות מסוכנת. השביל מגיע ישירות אל החניון שבו ממתין הרכב שהובא לנקודת הסיום, אך לפני שמתנפלים עליו כדאי לבקר באתר המופלא שנמצא מתחת לאף וקצת מתחת לאדמה. ממש משמאל למגרש החניה נמצא שביל הגולש בין הסלעים אל הקומפלקס הגדול של מערות לוזית. אלו מערות פעמון שחוברו זו

יֹתָם יַעֲקֹבֶסוֹן

הרצאות, צילום וכתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

לזו באופן מלאכותי ובמפולות. למעשה מערות הפעמון הן מחצבות עתיקות. תושבי העבר ידעו היטב כי שכבת הסלע העליונה (המכונה נארי), שעובייה כאן כמטר, קשה יותר מהסלע הלבן שמתחת – הקירטון (וזו ההזדמנות לשרש טעות מוכרת; המורה, בהנחה שאיננה כותבת על הלוח בטוש, כותבת בקירטון ולא בגיר, שהוא סלע קשה יחסית). הם גם ידעו שאת הקירטון קל יותר לחצוב כשהוא לח. כל עוד היה למחצבה פתח קטן, נשמרה בתוכה הלחות. אל תוך הבור, שהלך והעמיק תוך שהוא מתרחב, ירדו מדרגות חצובות. מחומר הגלם שנחצב בנו מבנים על פני השטח. סימני החציבה נראים היטב בכותלי המערות. על פי כיווני החציבה אפשר אפילו לראות מקומות שבהם החוצב התעייף והחליף את היד האוחזת באזמל. בכמה מקומות אפשר לראות אבני בניין שלא נחצבו לחלוטין. בקצה המערה חצבו כוכים לגידול יונים (וגם בהם ניכר תהליך החציבה הלא מושלם). עדות למשך השימוש הרב במערות הן כמה וכמה כתובות ביוונית ובערבית. כדאי לשלוח את הילדים לגלותן.

עודכן בתאריך: 26.10.2011

כל הזכויות שמורות © ליוֹתָם יַעֲקֹבֶסוֹן